

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä
HD

12. 9.2023

SOTE-TIETOARKKITEHTUURIN OHJAUSRYHMÄN KOKOUS 12.9.2023 KLO 11.45 – 13.45

KOKOUKSEN JÄSENET JA LÄSNÄOLIJAT

(x = paikalla, E=ei paikalla)

Sirpa Soini, THL x		Tarja Kauppila, Sosiaalialan osaamiskeskukset x
Jukka Jokinen, THL. 1. varapj. x	Hanna Menna, Hyvinvointiyhtiö Hyvil Oy x	varajäsen: Petteri Heino x
Juha Mykkänen, THL. 2. varapj. x		
Anna Väinälä, STM x	varajäsen: Marjo Orava x	Johanna Seppänen, Findata x
varajäsen: Riikka Vuokko x		varajäsen: Peija Haaramo E
Riitta Alkula, Digi- ja väestötietovirasto x	Hanna Lehto, Helsingin kaupunki, sosiaali- ja terveysvirasto x	Heidi Anttila, THL Hyvinvointivaikuttajat-osasto x
varajäsen: Petri Tenhunen E	varajäsen: Mikko Viitanen E	varajäsen: Reija Klemetti E
Saija Ylönen, Tilastokeskus x	Minna Kälviä, Etelä-Karjalan hyvinvointialue x	Pia Liljamo THL Tiedonvälittäjä-tosasto x
varajäsen: Tommi Mäkivaara E	varajäsen: Veli-Pekka Helvola E	varajäsen: Jarmo Kärki x
Petri Huovinen, Valvira x	Pirkko Kortekangas, UNA Oy x	Oona Pentala-Nikulainen, THL Tiedonvälittäjä-tosasto x
varajäsen: Juha Wilén E	varajäsen: Juha Rannanheimo x (poissa 12-12.30)	varajäsen: Satu Vuorio E
Joonas Tuominen, Fimea E	Heikki Onnela, Apotti Oy E	Merja Korajoki THL Hyvinvointivaikuttajat-osasto x
varajäsen: Harri Nurmi x	varajäsen: Jyrki Soikkeli E	Martti Arffman, THL E
Tiina Varis, Kela tietopalvelut E	Elina Välikangas, DigiFinland x	Arto Vuori, Tiedonvälittäjä-tosasto, THL x
varajäsen: Kirsi Vainiemi x		varajäsen: Toni Suutari x
Mari Peltola-Nykyri, Kela Kanta-palvelut x	Timo Kaskinen, HL7 Finland ry x	
varajäsen: Mia Mustonen x	varajäsen: Jari Porrasmaa x	
Timo Hakala, HUS Tietohallinto x	Martti Virtanen, Nordic Casemix Centre E	Kutsutut ja pysyvät asiantuntijat:
varajäsen:	varajäsen: Kristiina Kahur x	Aleksi Yrttiaho, THL E
Mari Siimar, Varsinais-Suomen hyvinvointialue x	Saara Hassinen, Healthtech Finland E	Niina Palm, THL E
varajäsen: Arho Virkki E		varajäsen: Jaana Taina E
		Heikki Virkkunen, THL x

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä
HD

12. 9.2023

Esittelijät:

Riikka Vuokko, STM
Susanna Forss, THL
Virpi Kalliokuusi, THL
Kristo Lehtonen, Sitra

Hanna-Leena Saarela, THL E
Johanna Eerola, THL x
Sinikka Tarvonen-Schröder, THL
x

Muut osallistajat:

Henna Drewes, Gofore Oy,
sihteeri x

Koodistopalveluryhmä:

Virpi Kalliokuusi, THL x
Jan Magnusson, THL E
Päivö Niska, THL x

1. Kokouksen avaus, pj. Sirpa Soini THL

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 11:45.

Puheenjohtaja totesi läsnäolijat. Kokous päätetään osastokokouksen takia jo kello 13.30.

Ei muutoksia jäsenistössä.

Asialista hyväksyttiin ilman muutoksia.

2. Sote-tiedonhallinnan strategiavalmistelu, Riikka Vuokko STM

Alustus: [Digistrategia luonnos.pdf](#)

Eritysasiantuntija Riikka Vuokko Sosiaali -ja terveysministeriöstä kertoi Sote-tiedonhallinnan strategiavalmistelusta. Uudessa strategiassa keskitytään mm. henkilön omatoimisuuteen ja valinnan vapauteen, joilla pyritään vähentämään sote-henkilöstön työkuormaa. Sekä asiakkaiden että ammattihenkilöiden osalta on tunnistettu tarve tukeen digitaalisten palveluiden käytössä.

Strategian tavoitteena on saada näkymää pidemmällä aikajänteellä. Nykyisessä hallitusohjelmassa on paljon digitaalisin palveluihin liittyviä linjauksia. Strategiasta tullaan laatimaan tiekartta, jota varten on tarpeen tehdä tarkennuksia tehtäviin sekä aikatauluun.

Strategiatyön prosessi ja työ aloitettiin keväällä 2023. Työpajoja sekä avoimia palautetilaisuuksia järjestettiin hv-aluiden kanssa. Näiden keskusteluiden pohjalta saatiin hyviä suuntalinjoja

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä
HD

12. 9.2023

jatkosuunnittelua ajatellen. Kansalaisten palautteiden pohjalta suhtautuminen digipalveluihin oli positiivista, mutta esille nousi mm. palveluiden haastava saatavuus.

Strategian neljä tavoitetta sekä niihin liittyviä tehtäviä on kuvattu esityksen sivulla 3.

Yhteenvedo tai päätökset:

Strategian palautelomake löytyy STM:n sivuilta osoitteesta:

<https://link.webropolsurveys.com/S/D9867ACF1CA05AFB>

3. Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaalisten palvelujen sanasto / RRP ja sote-sanastopalvelun ajankohtaiset, Susanna Forss THL ja Virpi Kalliokuusi THL

Alustus: [Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaalisten palveluiden sanasto.pdf](#)

Susanna Forss Sote-tiedonhallinnan ja ohjaus -tiimistä kertoi lyhyesti digitaaliseen sote-palveluiden sanastotyöstä. Digitaalisten sote-palveluiden sanastotyö koettiin hyvin tärkeäksi, koska käytettyjen nimitysten kirjo on suuri. Yhtenäistäminen tukee kansallista sote-tiedonhallinnan ohjausta ja yhteentoimivuutta. Kohdeyleisö on laaja.

Itse sanastotyö toteutettiin siten, että asiantuntijaryhmässä oli 18 edustajaa eri organisaatioista. Keskustelua käytiin valmistelun aikana todella laaja-alaisesti. Huomiottiin sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset käsitteet, pidettiin mielessä tämän hetkiset päivitystarpeet (Hilmo, Kanta, lainsäädäntö). Lausuntokierros järjestettiin keväällä 2023. Syksyn 2023 aikana tulokset julkaistaan THL:n verkkopalveluissa.

Asiantuntijaryhmä teki termistöön liittyviä linjauksia; esimerkkinä mainittakoon *digitaalinen vrs. sähköinen*, suosituksena on käyttää termiä *digitaalinen palvelu* termin *sähköinen palvelu* sijasta. Uudeksi kiitellyksi termiksi valittiin *läsnäpalvelu*, vastakohta *etäpalvelulle*.

Virpi Kalliokuusi Aineistot ja analytiikka -tiimistä jatkoi kertomalla tiivistetysti uusista sanastopäivityksistä. Muistion liitteenä olevassa esityksessä on tarkemmin eritelty eri sanastoihin tehdyt päivitykset.

Yhteenvedo tai päätökset:

Palautetta sanastoista otetaan mielellään vastaan [palautelomake](#).

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä
HD

12. 9.2023

3. Sitran sote-dataselvitys ja kansainväliset tietomallit, Kristo Lehtonen Sitra

Alustus: [Sitran sote-dataselvitys ja kansainväliset tietomallit.pdf](#)

Julkaisu keskustelun taustaksi: <https://www.sitra.fi/julkaisut/datasta-voimaa-sote-jarjestelmaan/>

Sitran teemajohtaja Kristo Lehtonen aloitti kertomalla yleisesti Sitran työstä ja visiosta. Sitra tekee selvityksiä ja toteuttaa yhteistyöhankkeita yritysten ja muiden toimijoiden kanssa Suomen kilpailukyvyyn ja terveysdatan hyötykäytön edistämiseksi. Esimerkkinä Sitran vetämästä hankkeesta on lokakuussa 2023 päättyvä Tehdas 1- hanke. Sitra on sitoutunut mukaan Tehdas 2 -hankkeeseen, joka jatkuu kesään 2026 asti.

Yhtenäinen tietopohja ja tietomallit ovat terveysdataan liittyvien kirjausten pohjana. Toinen tärkeä aihe on ihmisten oikeus omien tietojensa hallintaan. Suuntauksena on yksilön oikeus omaan henkilökohtaiseen dataan ja se, että henkilön on helppo päästä käsiksi omaan dataansa. Sote-järjestelmien käytettävyys on suuressa roolissa. EHDS:n visio on se, että terveysdata liikkuisi EU:n laajuisesti. Toisilain käytön rajoitteet tuovat omat hankaluutensa mukaan.

Sitran selvityksen *Datasta voimaa sote-järjestelmään* mukaan terveysdatan pitäisi liikkua hv-alueelta toiselle järjestelmässä sekä hv-alueen sisällä nykyisen sote-tiedon liikkumisen potilaan hoidon ympärillä lisäksi. Terveysdatan nykytila on kuvattu esityksen sivulla 8. Haaste ei koske ainoastaan Suomea, vaan on selkeästi Euroopan Unionin tasoinen. Vision mukaan siirtymäajan jälkeen lääkäri toisessa EU-maassa saisi potilaan terveystiedot käyttöönsä omalla äidinkiellään potilastietojärjestelmän kautta.

Sote-datan tehokkaampi liikkuvuus toisi Suomelle monenlaisia hyötyjä, näitä on esitelty esityksen sivulla 9.

Sitra on koonnut seitsemän suositusta kohdealueittain, esimerkkinä terveydenhuolto: esityksen sivu 12.

Yhteenveto tai päätökset:

Alustus: [Datasta voimaa THL-kommentit.pdf](#)

THL:n kommenttipuheenvuoro

THL:n huomioid on eritelty tarkemmin muistion liitteenä olevalla dioilla. Tietoarkkitehtuuriin liittyy useita Sitran suosituksia monesta eri näkökulmasta. Sitran raportissa on useita kunnianhimoisia keskustelunavauksia ja jatkuvaa kehittämistä. Tietomallien harmonisointi ja rakentaistaminen on tärkeänä nostona, ja tukee myös tekoälyn hyödyntämistä.

Keskustelussa ohjausryhmän jäsenet nostivat esiin mm. seuraavia seikkoja:

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä
HD

12. 9.2023

- Tekoälyn tärkeä rooli on tukea realistista ja laadukasta datan tallennusta, jota tietomallien pitäisi myös tukea, voi mahdollistaa myös käännöksiä ja konkreettisia soveltamiskohteita kuten toimintakykytietojen kokoaminen.
- Tietomallien kehittäminen ja lokalisointi mahdollistaa myös tietojen yhdistelyn, mutta edellyttää riittävää resursointia.
- Potilasyhteenvetojen liikkuvuus maiden välillä on jo etenemässä kansallisten yhteyspisteiden (Suomessa Kanta) kautta.
- Reaaliaikainen tietojen tallennus ja tietojen tarjoaminen onnistuu jo teknisesti Kanta-palvelujen kautta. Myös yksityinen sektori pääsee Kanta-palvelujen kautta jaettuihin tietoihin.
- Myös sosiaalipalveluissa siirrytään kohti reaaliaikaisuutta, mutta työntekijät voivat pitää erityisesti moniammatillisessa työssä asiakirjoja keskeneräisinä.
- Sosiaalipalveluissa saneluja ei ole suosittu tietojen purkamisen viiveen vuoksi. Puheentunnistus voisi nopeuttaa liikkuvassa työssä tietojen tuottamista.
- Moniammatillisessa työssä viimeisimpien tietojen saanti Kanta-palveluista sen sijaan että vanhoja tietoja yritetään päivittää paikallisiin rekistereihin on järkevää, mutta edellyttää käyttöoikeuksien hallintaa.
- Alueilla mietityttävät myös tietosuojaavaltuutetun toimiston varoitukset tekoälyn käytöstä ennakoivan terveydenhuollon näkökulmasta.
- Sitralle osoitettiin kiitoksia tärkeän keskustelun herättelystä.

5. Koodistopalvelun ja luokitusvalmistelujen ajankohtaista, Pia Liljamo THL

Alustus: [Ajankohtaista Koodistopalvelusta 12092023.pdf](#)

Yhteenveto tai päätökset: Esitystä ei käyty läpi kokouksessa.

6. Ohjausryhmän uusi toimikausi 1.1.2024 alkaen, kokoonpanon täydennystarpeet / HVA-edustajat, Juha Mykkänen THL

Alustus: [Uuden toimikauden valmistelu.pdf](#)

Yhteenveto tai päätökset:

Uuden toimikauden kokoonpanoon liittyviä asioita ei ehditty käydä läpi kokouksen tiukan aikataulun takia tässä kokouksessa. Puheenjohtajisto pyytää ryhmän jäseniä tutustumaan uuden toimikauden valmistelumateriaaliin, joka on tämän muistion liitteenä. Uuteen toimikauden valmisteluun liittyen ryhmän jäsenille lähetetään Webropol-kysely, jota kautta ryhmän jäsenet voivat tuoda esille nousevia tarpeita uutta toimikautta ajatellen.

Kysely löytyy tämän muistion liitteistä: [Webropol-kysely SOTE TA ohjausryhmän 2024 toimintakausi.pdf](#)

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä
HD

12. 9.2023

7. Muut asiat

Tulevien kokousten alustavia aihe-ehdotuksia. Lisää ehdotuksia otetaan vastaan.

- Kotona asumisen teknologiat eli KATI viitearkkitehtuuri https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165050/STM_2023_32_rap.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Terveystieteen tietosisältöjen kehittämisen näkymät
- Asiakastietolakiin perustuvien määräysten uudistaminen ja tietorakenteet

8. Seuraavan kokouksen ajankohta ja kokouksen päättäminen

Seuraava kokous pidetään 12.12.2023 klo 13-15.00

Koska käsiteltäviä asioita on paljon, esille nousi mahdollisuus pitää kokous myös marraskuussa. Ohjausryhmän puheenjohtajisto selvittää asiaa.

Kokous järjestetään Teams-yhteydellä.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.31.